

Muutama sana kantaatista:

Ylistysveisu-kantaattini tarina alkoi hyvissä ajoin, kiitos Henri Sarametsän ja Kari Vuolan, joiden sain tietää pohtineen jo joskus vuoden 2012 lopulla teoksen tilaamista minulta Varsinais-Suomen kirkkomusiikkipiirin 40-vuotisjuhlaan. Projekti eteni myötätuulessa, ja jo helmikuussa 2013 teimme luonnoksen tilaussopimuksesta. Teoksen valmistuminen sovittiin lokakuuhun 2014, vuosi ennen kantaesitystä.

Olisi ihanteellista, jos kaikki sävellystilaukset syntyisivät näin hyvissä ajoin etukäteen. Nyt minulla oli yli puolitoista vuotta aikaa kypsytellä ideoita ennen kuin nuottien olisi oltava valmiina. Vaikka varsinainen sävellystyö tapahtuikin syys-lokakuun 2014 aikana, oli aivan olennaista, että sain rauhassa muotoilla teoksen luonteenpiirteet omanlaisikseen.

Aluksi oli kaksi elementtiä, jotka halusin yhdistää samaan olemukseen: ilo ja ylevä. Ne kiteytyivät minulle ensimmäisen osan avaavassa toistuvassa rytmimotiivissa (. . . _). Sitten tuli sana, johon tuo motiivi istui kuin hansikas: "ylistäkää". Ylistysveisun ensimmäinen itu oli syntynyt.

Ensimmäisessä kokouksessamme Naantalissa Henri esitti toivomuksen tekstistä, joka pohjautuisi psalmiin 40, onhan kyseessä 40. vuottaan juhliva kirkkomusiikkipiiri. Elämänmyönteinen, juhlava psalmi oli minulle mieluinen valinta ja sai parikseen raamatun lyhyimmän psalmitekstin, ylistyspsalmin 117.

Vaikka teokseni kestää vain 8 minuuttia, kokoonpanonsa puolesta se on todellinen suurteos – suurkuoroon on tulossa jopa satoja laulajia. Tällaiselle harvinaislaatuiselle kokoonpanolle halusin toteuttaa kaksi ideaa:

- 1) melodiakenttä, äänimassa: yksinkertainen hymnimelodia kasvaa valtavaksi ääni-ilmiöksi, kun laulajat erkaantuvat kantaatin toisessa osassa yhteisestä rytmistä ja hyräilevät kukin omassa tempossaan
- 2) koraali: seurakunnan yhteisöllisyys, kaikkien laulaminen yhdessä, on minulle kenties olennaisinta luterilaisessa kirkkoperinteessämme – teos loppuu siis kaikkien esiintyjien yhteiseen koraaliin

Dramaturgisesti kantaatin voi sanoa etenevän yksityisestä yleiseen. Alussa on urkujen kirkkaasti kajahtava julistus, yksilön oma näkemys ylistyksestä. Sitten mukaan tulee pieni kamarikuoro. Harmoniassa on oktagonisia ja kokosävelisiä elementtejä, häivähdys yksilökeskeisen impressionismin maailmaa.

Urkujen välisoitto kiteyttää yksityisen elementin, minkä jälkeen suurkuoro aloittaa hymnimelodian ja laajentaa esityksen suureksi, yhteisölliseksi kokemukseksi. Harmonia solahtaa kansanomaisempiin, duurin ja mollin puitteissa liikkuviin uomiinsa.

Pyrkimykseni ja toivomukseni on, ettei yhteisöllinen kokemus jäisi vain esittäjäjoukon keskinäiseksi, vaan säteilisi myös niihin, jotka tutustuvat teokseeni ensi kertaa lokakuun 18. päivän juhlassa, kuulijoina.

Lauri Mäntysaari